

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України» м. Київ, прийняла рішення про присудження Камишанському Владиславу Ігоровичу ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації *«Правове забезпечення реалізації зовнішньоекономічної політики держави в умовах цифровізації»*.

«07» жовтня 2024 року.

Камишанський Владислав Ігорович народився 16 травня 1992 року. У 2015 році закінчив Східноукраїнський національний університет імені В. Даля та отримав диплом магістра з відзнакою за спеціальністю «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності».

Має досвід роботи на посадах провідного інженеру відділу планування та контролю проєктів у КП «Київпастранс» (2018), консультанта з економічних питань у ТОВ «Іксфер Юкрейн» (2015-2017 роки). З березня 2018 року займається підприємницькою діяльністю.

З листопада 2020 року і по теперішній час навчається в аспірантурі Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України».

Дисертацію виконано в Державній установі «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України». Тему дисертації «Правове забезпечення реалізації зовнішньоекономічної політики держави в умовах цифровізації» було затверджено на засіданні Вченої ради Інституту економіко-правових досліджень Національної академії наук України 23 грудня 2020 року протокол № 13 (перезатверджено 29.07.2024 року протокол № 11).

Науковий керівник – доктор юридичних наук, старший дослідник, заступник завідувача відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України», **Гудіма Тетяна Степанівна**.

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 15 наукових праць, з яких 5 статей опубліковано у вітчизняних наукових фахових виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз, 4 наукові публікації - у наукових періодичних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та Scopus, віднесених до

третього квартилю (Q3) на момент опублікування, п'ять публікацій – за матеріалами міжнародних науково-практичних конференцій (з них 3 публікації – за матеріалами закордонних міжнародних науково-практичних конференцій), 1 публікація – за матеріалами круглого столу.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у фахових наукових виданнях України

1. Камишанський В.І., Гудіма Т.С., Малолітнева В.К. Стратегічне планування зовнішньоекономічної політики в умовах цифровізації: досвід Фінляндії та перспективи для України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 10. С. 252 -255. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-10/60> (особистий внесок: Камишанський В.І. - участь у розробці концепції дослідження, частковий аналіз літературних джерел, дослідження особливостей стратегічного планування зовнішньоекономічної політики в умовах цифровізації (зарубіжний досвід та досвід України) та формування висновків; Гудіма Т.С. – участь у розробці концепції дослідження, частковий аналіз літературних джерел, рецензування та редагування; Малолітнева В.К. - участь у розробці концепції дослідження, частковий аналіз літературних джерел).

2. Kamyshanskyi V., Hudima T., Malolitneva V. Institutionalization of strategic planning of foreign economic policy: the Swiss experience and prospects for Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. Vol. 6(47). P. 316–327. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.47.2022.3851> (особистий внесок: Камишанський В.І. - участь у розробці концепції дослідження, частковий аналіз літературних джерел, дослідження особливостей інституціоналізації стратегічного планування економічної політики, зокрема зовнішньоекономічної, в Україні та Швейцарії та формування висновків; Гудіма Т.С. – участь у розробці концепції дослідження, методологія, рецензування та редагування, переклад; Малолітнева В.К. - участь у розробці концепції дослідження; частковий аналіз літературних джерел, переклад). **WoS&Scopus (Q3)**

3. Камишанський В.І., Гудіма Т.С. Особливості правового регулювання обігу електронних торговельних документів. *Аналітичне порівняльне право*. 2022. № 5. С. 137 – 143. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.05.25> (особистий внесок: Камишанський В.І. - участь у розробці концепції дослідження; частковий аналіз літературних джерел; дослідження особливостей правового регулювання обігу електронних торговельних документів в Україні та на міжнародному рівні (зокрема, у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії) та формування висновків; Гудіма Т.С. – участь у розробці концепції дослідження, методологія, частковий аналіз літературних джерел; рецензування та редагування).

4. Камишанський В.І. Правові аспекти цифровізації міжнародної торгівлі шляхом впровадження технології блокчейн. *Економіка та право*. 2022. № 3. С. 31-42. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2022.04.031>

5. Камишанський В., Гудіма Т. Штучний інтелект як інструмент цифровізації зовнішньоекономічної політики: особливості правового регулювання. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2023. № 3(50). С. 398-409 <https://doi.org/10.55643/fcaptr.3.50.2023.4039> (особистий внесок: Камишанський В.І. - участь у розробці концепції дослідження; частковий аналіз літературних джерел; дослідження особливостей правового регулювання систем штучного інтелекту в Україні та на міжнародному рівні, формування висновків; Гудіма Т.С. – участь у розробці концепції дослідження, частковий аналіз літературних джерел; рецензування та редагування). **WoS&Scopus (Q3)**

6. Kamyshanskyi V., Hudima T., Trehub O. International digital trade & digital economy agreements: challenges and prospects for Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 5(52). P. 449–460. <https://doi.org/10.55643/fcaptr.5.52.2023.4139> (особистий внесок: Камишанський В.І. - участь у розробці концепції дослідження; частковий аналіз літературних джерел; дослідження перспективи цифровізації зовнішньоекономічної політики України в контексті міжнародних угод у сфері цифрової торгівлі / економіки, зокрема Угоди про цифрову торгівлю між Сполученим Королівством Великої Британії та Північної Ірландії й Україною, формування висновків; Гудіма Т.С. – участь у розробці концепції дослідження, методологія, рецензування та редагування, переклад; Трегуб О.А. - участь у розробці концепції дослідження, частковий аналіз літературних джерел, виявлення певних розбіжностей між положеннями Угоди між Сполученим Королівством Великої Британії та Північної Ірландії та Україною та національним законодавством, якими може бути ускладнена реалізація такої угоди, а саме національних обмежень щодо резидентства юридичних та фізичних осіб, переклад). **WoS&Scopus (Q3)**

7. Камишанський В.І. Транскордонна передача даних у контексті цифрової трансформації зовнішньоекономічної політики. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2023. № 4. С. 304 - 324. <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2023-30-4-304> **Категорія А**

8. Камишанський В.І. Принципи зовнішньоекономічної політики України в умовах цифрової трансформації: господарсько-правові аспекти. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки*. № 14. 2023. С. 34 - 42. <https://doi.org/10.32782/2616-7611-2023-14-06>

Стаття у періодичному науковому виданні іншої держави

Kamyshanskyi V., Hudima T., Dmytrenko T., & Shmyhov M. Optimal CBDC design for Ukraine through the lens of privacy and security. *Amazonia Investiga*. 2023. Vol. 12(69). P. 40-50. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.69.09.6> (особистий внесок: Камишанський В.І. - участь у розробці концепції дослідження, частковий аналіз літературних джерел, дослідження

особливостей впровадження CBDC в Україні та Швеції, а також формування висновків щодо оптимальної моделі CBDC для України; Гудіма Т.С. – участь у розробці концепції дослідження, методологія, рецензування та редагування, переклад; Дмитренко Т. - участь у розробці концепції дослідження, частковий аналіз літературних джерел, дослідження особливостей здійснення фінансового моніторингу та KYC процедур при впровадженні CBDC; Шмигов М. - участь у розробці концепції дослідження; частковий аналіз літературних джерел, досвіду зарубіжних країн (КНР, Норвегії), зокрема пілотних проєктів впровадження CBDC). WoS (Q3)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

10. Kamyshanskyi V., Hudima T. Key areas of reforming the legislation of Ukraine on the circulation of electronic trade documents. *2nd International Conference on Relationship between public administration and business entities management*, November 12, 2022. Tallinn, Estonia. https://conf.scnchub.com/index.php/RPABM/RPABM-2022/paper/view/464__ (особистий внесок: Камишанський В.І. – аналіз практики дематеріалізації торговельних документів та формування висновків; Гудіма Т.С. – актуальність дематеріалізації торговельних документів).

11. Камишанський В.І. Блокчейн як інструмент зовнішньоекономічної політики: можливості та виклики. *Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи: матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції* (Одеса, 22 - 23 вересня 2023 р.). Одеса, 2023. С. 570-571

12. Kamyshanskyi V. I. Prospects of using artificial intelligence in the implementation of foreign economic policy. *Інноваційні технології у розвитку сучасного суспільства: тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції*, 5-6 жовтня 2023 р. – Навчально-науковий Інститут просторового планування та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка». – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. С. 103-104.

13. Камишанський В., Гудіма Т. Цифрова валюта центрального банку, як інструмент оптимізації транскордонних розрахунків. *Четверті наукові читання пам'яті академіка В.К. Мамутова (м. Київ-Одеса, 30 червня 2023 р.)*. Наук. ред. В.А. Устименко. Київ-Одеса: ДУ «ІЕПД імені В.К. Мамутова НАН України», 2023. С. 22-25. (особистий внесок: Камишанський В.І. – аналіз практики впровадження цифрової валюти центрального банку в Україні та обґрунтування доцільності її використання в якості інструменту для оптимізації транскордонних розрахунків; Гудіма Т.С. - аналіз практики впровадження цифрової валюти центрального банку на міжнародному рівні).

14. Kamyshanskyi V., Hudima T. Blockchain as a Tool for Optimizing KYC and AML. *3rd International Conference on Relationship between public administration and business entities management*. November 24, 2023. Tallinn,

Estonia. 197 - 199. <https://doi.org/10.36690/RPABM-2023> (особистий внесок: Камушанський В.І. – дослідження особливостей впровадження технології блокчейн для оптимізації процесів ідентифікації споживачів фінансових послуг та фінансового моніторингу, формування висновків; Гудіма Т.С. - аналіз прикладів впровадження технології блокчейн для оптимізації процесів ідентифікації споживачів фінансових послуг та фінансового моніторингу).

15. Kamyshanskyi V., Hudima T., Shmyhov M. Digitalization of payment systems - security and resilience: convergence of Swiss-EU-Ukrainian approaches. *3rd International Conference on economics, accounting and finance*. December 15, 2023. Tallinn, Estonia. 14 - 16. <https://doi.org/10.36690/ICEAF-2023> (особистий внесок: Камушанський В.І. – дослідження досвіду Швейцарії та України щодо цифровізації платіжних систем, формування висновків; Гудіма Т.С. - дослідження досвіду Європейського союзу щодо цифровізації платіжних систем; Шмигов М.О. – обґрунтування доцільності конвергенції підходів щодо цифровізації платіжних систем Швейцарії, Європейського союзу та України).

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради:

Джабраїлов Руслан Аятшахович, доктор юридичних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України». Оцінка позитивна без зауважень.

Петруненко Ярослав Вікторович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України». Оцінка позитивна із деякими міркуваннями, які не є зауваженнями:

1. В дисертації уперше сформульовано засади інституціональної моделі зовнішньоекономічної політики в умовах цифровізації. Підтримуючи повною мірою сформульовані дисертантом засадничі основи такої моделі, рецензент сподівається, що у подальших наукових пошуках дисертанта отримають свій розвиток також і складові (чи структурні елементи) інституціональної моделі зовнішньоекономічної політики в умовах цифровізації, що представляється не менш актуальним і важливим, особливо з урахуванням обумовленої у вступі спрямованості результатів дисертаційного дослідження на підвищення конкурентоспроможності національної економіки, її економічній безпеці, сталому розвитку, зокрема в умовах війни та повоєнного відновлення.

2. Дисертантом вперше у вітчизняній науці господарського права досить упевнено та переконливо аргументовано доцільність застосування каскадної моделі у процесі стратегічного планування реалізації державної зовнішньої політики. Каскадна (або «водоспадна») модель, яка передбачає,

що кожний новий етап процесу, який відповідає життєвому циклу того чи іншого явища, продовжує попередній (тобто, щоб перейти на новий етап процесу, необхідно повністю завершити попередній, при цьому повернення на пройдени етапи не допускаються), дійсно достойно себе зарекомендувала та поряд з певними засторогамі і слабкими місцями має очевидні переваги і широкий потенціал для впровадження. Однак, на думку рецензента, варто додатково дослідити питання щодо ефективності цієї моделі у національних економічних реаліях, оцінити можливі ризики від її застосування, а також завчасно передбачити, якими альтернативними конструкціями її можливо буде замінити у випадку, якщо вона все ж таки виявиться неспроможною.

Олюха Віталій Георгійович – доктор юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України». Оцінка позитивна із зауваженням:

Надаючи позитивну оцінку дисертаційному дослідженню, слід, разом з тим зазначити про наявність певних дискусійних положень. Так, дисертантом запропоновано створення постійно діючого Цифрового офісу, відповідального за міжвідомчу співпрацю та забезпечення постійного діалогу із зацікавленими групами і міжнародними партнерами. В той же час, в Україні діє Міністерство цифрової трансформації України, центральний орган виконавчої влади, який відповідає за формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації, відкритих даних, національних електронних інформаційних ресурсів, інтегрованості — взаємодії мережевих систем на базі уніфікованих інтерфейсів або протоколів, впровадження електронних послуг та розвиток цифрової грамотності громадян. Також вказаним міністерством організується і міжнародна співпраця у сфері цифровізації. Тому в умовах складної економічної ситуації, що наявна в Україні, вбачається недоцільним створення дублюючого органу державної влади.

Поєдинок Валерія Вікторівна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри економічного права та економічного судочинства Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Одним з ключових положень роботи є висновок про формування нової моделі зовнішньоекономічної політики. Як вказує дисертант, відповідна модель передбачає, зокрема, формування нової ідеологічної парадигми, яка змінює сутність та формат такої політики в умовах цифровізації (с. 29-30).

Важливість зазначеного висновку є безсумнівною, втім, автору слід було хоч би в загальних рисах описати згадану «нову ідеологічну парадигму». Ідеологія завжди має певну спрямованість і обслуговує певний панівний інтерес. Тож що має бути пріоритетним для такої ідеологічної

парадигми? Свобода технологій чи публічна безпека? Інтерес бізнесу чи споживача? Сприяння транскордонним потокам чи зміцнення власного технологічного й інформаційного суверенітету? Подібних питань можна поставити доволі багато.

2. Підрозділ 2.1 роботи присвячено штучному інтелекту як цифровому інструменту зовнішньоекономічної політики. Зважаючи на вибухоподібне поширення штучного інтелекту в різних сферах суспільного життя, інтерес дисертанта до цього інструмента є цілком закономірним. Разом з тим, матеріал вказаного підрозділу швидше містить загальну характеристику Регламенту ЄС про штучний інтелект та низки національних правових підходів, аніж розкриває спеціальну проблематику використання ШІ саме у сфері формування та реалізації зовнішньоекономічної політики¹.

Зокрема, автор вказує, що «без вирішення проблеми попередження ризиків, які системи ШІ можуть завдати, зокрема для реалізації зовнішньоекономічної політики і, як наслідок, для національної економічної безпеки в цілому, шляхом розробки та прийняття відповідного правового регулювання, видається неможливим їх використання». На захисті хотілося б почути про такі ризики і можливості їх попередження.

3. Розділ 3 роботи стосується транскордонної передачі даних у контексті цифровізації зовнішньоекономічної політики. У цьому контексті дисертант вдається до критичних суджень щодо системи захисту даних ЄС. Так, на с.151 роботи вказано, що систему захисту даних ЄС переважно вважають непродуктивною (зазначене твердження супроводжується посиланням на літературне джерело, однак автор не висловлює своєї незгоди з ним). Також автор звертає увагу на недоліки GDPR, які ускладнюють можливість впровадження інновацій: по-перше, відповідно до статті 5 GDPR організації можуть збирати дані для чітко визначених цілей, що негативно впливає на розвиток ШІ; по-друге, GDPR сприяє обмеженню використання даних ШІ для прийняття автоматизованих рішень щодо окремих осіб – стаття 22 (с. 159 – 161).

Така критика GDPR викликає заперечення.

Щодо вимоги цільового збирання даних і розвитку ШІ, то персональними даними є відомості про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована. Сам автор вказує, що часто дані створюють цінність, коли їх об'єднують (с. 159). Відтак існує багато видів даних, які не є персональними даними (тобто, за ними не можна відслідкувати конкретну фізичну особу), і на таких даних цілком може навчатися ШІ (об'єднані дані, анонімізовані дані, бізнес-дані, машинні дані, відкриті дані тощо). Наполягати ж на тому, що ШІ повинен навчатися саме на персональних даних, і то без згоди суб'єктів цих даних, навряд чи доцільно.

Щодо обмеження використання даних ШІ для прийняття

---

¹ Прикладом такого спеціалізованого дослідження може бути Біла книга Світового економічного форуму «ChatWTO: Аналіз генеративного штучного інтелекту та міжнародної торгівлі» (https://www3.weforum.org/docs/WEF_An_Analysis_of_Generative_Artificial_Intelligence_and_International_Trade_2024.pdf)

автоматизованих рішень щодо окремих осіб, то не можна називати «недоліком» положення, яке є фундаментальним для досягнення мети самого GDPR. Необхідність забезпечення відповідності рішень, що приймаються штучним інтелектом, статті 22 GDPR визнана Судом ЄС в основоположному рішенні у справі SCHUFA Holding (Scoring), Case C-634/21 (7 грудня 2023 р.). Зазначене рішення не гальмує інновації штучного інтелекту, але вимагає розробки і використання ШІ в рамках, які поважають конфіденційність і основні права.

Загалом видається, що автор надміру сконцентрувався саме на персональних даних і, відповідно, на GDPR. Тим більше, що головними учасниками зовнішньоекономічних відносин є все ж таки компанії, а дані юридичних осіб не є персональними даними. У плані подальших досліджень можна рекомендувати автору звернутися до чинного та перспективного законодавства ЄС, яке регулює дані загалом, а не суто персональні дані (зокрема, Data Governance Act щодо вертикальних відносин з приводу даних та Data Act щодо горизонтальних відносин).

4. До напрямків зовнішньоекономічної політики дисертантом віднесені зовнішньоторговельна політика, політика іноземного інвестування та кооперація з міжнародними економічними організаціями (с.29). При цьому, на відміну від двох інших напрямів, політика іноземного інвестування в контексті цифровізації не отримала детального висловлення в роботі, хоч і згадується поняття «цифрових інвестицій». На захисті хотілося б почути міркування автора про те, що таке цифрові інвестиції, і якою є проблематика цифровізації саме в царині інвестицій.

Мілаш Вікторія Сергіївна – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Серед положень дисертації, віднесених автором до новизни першого рівня, відзначено класифікацію принципів зовнішньоекономічної політики в умовах цифровізації на загальні та спеціальні (с. 20-21). Проте у змісті самої роботи *чітко не визначається сам критерій означеного класифікаційного поділу та не отримує системного висвітлення змістове наповнення деяких з виокремлених автором принципів* (наприклад, принципу пріоритету ключовим партнерам), *що не дає можливість повною мірою оцінити вищезначений авторський доробок*. Крім того, хотілося б побути думку дисертанта щодо характеру взаємозв'язку між поняттями «принципи цифровізації», «принципи господарсько-правової політики», «принципи зовнішньої політики», «принципи зовнішньоекономічної політики».

2. Вдається сумнівним зарахування до положень новизни першого рівня розмежування сформульованих автором дисертації *понять «цифровий інструмент зовнішньоекономічної політики»*, який репрезентовано у вигляді технологічних та/або програмних засобів (як-то штучний інтелект, технологія розподіленого реєстру, цифрова валюта центрального банку тощо) для вирішення різних завдань у сфері зовнішньоекономічних

відносин, та *«інструмент цифровізації зовнішньоекономічної політики»*, який у роботі представлено у вигляді правових засобів або механізмів, спрямованих на впровадження цифрових інструментів з метою поліпшення та оптимізації зовнішньої торгівлі та інших аспектів взаємодії країн на міжнародному рівні (с. 21, 170). Зокрема *потребує уточнень авторське бачення теоретичного та практичного значення запропонованого ним розмежування*. Крім того, вищеназвані терміни (назви авторських понять) вбачаються дещо тотожними; водночас один із цих термінів відображає технологічну складову процесу цифровізації зовнішньоекономічних відносин, тоді як другий – правову складову (механізм правового забезпечення) означеного процесу. Між тим, саме точність та однозначність термінів допомагає уникнути помилок мовно-термінологічного і логічного характеру, та сприяє упорядкуванню й удосконаленню сучасної термінологічно-правової бази.

3. *Потребує додаткової аргументації пропозиція автора дисертації щодо прийняття окремого Закону «Про електронні торговельні документи»* (с. 22, 74). У змісті роботи аргументація на користь цієї пропозиції зводиться до досвіду Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії та авторського твердження про недостатність чинного законодавства України (ЗУ «Про електронні документи та електронний документообіг», ЗУ «Про електронну комерцію та ін.) для забезпечення правового підґрунтя переходу на електронний документообіг торговельних документів (с. 64-74). Камишанський В. І. наполягає на прийнятті окремого закону, який би містив чітке поняття торговельних документів та їх класифікацію (с. 170-171), *проте у самій роботі не формулює означеного поняття*, та як приклад торговельних документів наводить тільки коносамент та вексель. *Виникає також питання відносно ознак, за якими, на думку автора дисертації, має бути проведено законодавчу класифікацію електронних торговельних документів*. Відсутність авторських пояснень з цих питань заважає належним чином оцінити саму пропозицію дисертанта щодо прийняття окремого Закону «Про електронні торговельні документи».

4. У роботі багато уваги приділено смарт-контрактам, у тому числі, перевагам їх використання у сфері ЗЕД (с. 122-132). Автор роботи наголошує, що застосування смарт-контрактів, побудованих на технології розподіленого реєстру, зокрема блокчейн, може автоматизувати дотримання заінтересованими сторонами різних договірних зобов'язань та забезпечити більшу прозорість і можливість вистежування переміщення продукту або документу, унеможливить подвійні витрати та ін. Як наслідок Камишанський В. І. вбачає за доцільне *забезпечити законодавче регулювання використання смарт-контрактів через модернізацію вже існуючих законів* (с.132), *утім не надає конкретних пропозицій щодо цього* (приміром, щодо включення загальних положень про смарт-контракти до глави 20 ГК України, внесення відповідних положень про зовнішньоекономічні смарт-контракти до ст. 6 ЗУ «Про зовнішньоекономічну діяльність», включення положень про загальні засади вчинення смарт-правочинів до розділу III ЗУ

«Про електронну комерцію» та ін.), а також не торкається проблемних аспектів законодавчого забезпечення смарт-договірної взаємодії, які унеможливають застосування низки традиційних засад договірного права щодо смарт-контрактів.

5. До певного недоліку роботи можна віднести окремі посилання на нормативно-правові акти, які втратили чинність та/або назви яких вже існують у новій редакції (с. 64, 71, 74, 170). Зокрема, ЗУ «Про електронний цифровий підпис» втратив чинність у 2017 році на підставі ЗУ «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» (назва даного ЗУ в ред. Закону № 2801-ІХ від 01.12.2022).

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради;

«Проти» - немає;

Тих, хто утримались, немає

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України» присуджує Камішанському Владиславу Ігоровичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Додаток: відеозапис трансляції захисту дисертації з накладенням електронної печатки закладу, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронної печатки.

**Голова
разової спеціалізованої вченої ради
доктор юридичних наук,
професор**

Руслан ДЖАБРАІЛОВ